

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1226

09.11.2018

Віце-прем'єр-міністру України

РОЗЕНКУ П.В.

Шановний Павле Валерійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Вовка В. І., оголошений на засіданні Верховної Ради України 9 листопада 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 7 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

1226

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 207/03-816

" 8 " листопада 20 18 р.

Віце-прем'єр-міністру України
Розенку П.В.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо перевірки численних фактів грубих порушень
трудового законодавства і прав громадян
агрохолдингом ПАТ «Миронівський хлібопродукт»
та його дочірніми підприємствами, у т. ч. з метою
здійснення політичного тиску*

Шановний Павле Валерійовичу!

Протягом тривалого періоду аграрні холдинги здійснюють свою діяльність в Україні з численними порушеннями законодавства про працю, чим грубо порушують трудові права громадян України.

Про випадки порушення законодавства про працю агрохолдингами як роботодавцями свідчать дослідження громадських організацій та звернення громадян до народних депутатів України зі скаргами на:

- вікову дискримінацію при прийомі громадян агрохолдингами на роботу;
- грубі порушення норми тривалості робочого часу;
- встановлення системи штрафів та одноосібне визначення керівництвом агрохолдингів підстав для виплати працівникам премій;
- бездіяльність керівництва агрохолдингів щодо створення належних умов праці, зокрема на роботах із шкідливими та небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах;
- порушення трудового законодавства щодо праці жінок на агрохолдингах, зокрема обмеження права на отримання щорічної додаткової оплачуваної відпустки жінкам, які мають двох або більше дітей віком до 15 років, та залучення жінок до робіт у нічний час;

- здійснення політичного тиску на громадян та членів їхніх сімей, у т. ч. погроз незаконним звільненням, з метою досягнення політичних цілей власників та керівників агрохолдингів.

Особливо такі порушення законодавства про працю характерні для агрохолдингу ПАТ «Миронівський хлібопродукт» (далі – МХП) та його дочірніх підприємств.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 296 від 18 квітня 2016 р. «Про визначення питань, що належать до компетенції Першого віце-прем'єр-міністра України та віце-прем'єр-міністрів України» до Вашої компетенції як Віце-прем'єр-міністра України належать питання, зокрема, оплати праці, охорони праці, гігієни праці та здійснення державного нагляду та контролю за додержанням вимог законодавства про працю, зайнятість населення.

1. У ґрунтовному дослідженні провідної громадської природоохоронної організації Національний екологічний центр України «Агропромисловість наступає: жінки та навколишнє середовище. Соціально-гендерний вплив агропромислових об'єктів на сільських жінок», проведеному у 2015 р., (http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6838/Ahropromyslovist_nastupaie_rovna_versia.pdf) зазначені численні грубі порушення законодавства про працю дочірнім підприємством МХП - ТОВ «Вінницька птахофабрика».

Як зазначено у дослідженні *«були проаналізовані умови праці на Вінницькій птахофабриці. Інформація була отримана від мешканців сіл Михайлівка та Оляниця, м. Ладизжина, відділу працевлаштування м. Ладизжина та громадського активіста – голови Ладизжинської громадської ради А. Скакодуба»* та за результатами проведеного дослідження наведені такі факти порушення законодавства про працю ТОВ «Вінницька птахофабрика»:

1) На підприємстві існує **вікова дискримінація при прийомі на роботу**, попри те, що згідно ст. 2¹ Кодексу законів України про працю **забороняється будь-яка дискримінація у сфері праці**, зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей, пряме або непряме обмеження прав працівників залежно від у т. ч. **віку**. Так, у дослідженні зазначено, що *«за словами декількох респондентів, які мали досвід роботи на птахофабриці, середній вік працівників становить 23-24 роки. Було проведено інтерв'ю з жінкою передпенсійного віку, яка зазначила, що їй довелося місяць ходити до відділу кадрів компанії для того, щоб врешті-решт отримати місце за публічно оголошеною вакансією. Крім того, за словами респондентки, на птахофабриці працюють люди до 45 років, через те, що компанія надає перевагу молодшим працівникам і намагається приймати на роботу молодших людей. Таку інформацію також підтвердив А. Скакодуб, зазначаючи, що компанія не зацікавлена у працівниках віком старше 45 років і таким людям дуже важко влаштуватися на птахофабрику»*;

2) На підприємстві також порушується норма тривалості робочого часу. Так, згідно ст. 50 Кодексу законів України про працю нормальна тривалість робочого часу працівників **не може перевищувати 40 годин на тиждень**.

Водночас, у дослідженні зазначено, що *«декілька респондентів сповістили про те, що **робочий графік працівників на птахофабриці сягає до 12 годин на добу при обумовленому 8-годинному робочому дні. Крім того, деякі респонденти зазначали, що компанія очікує від працівників 6 днів роботи на тиждень замість 5. Варто зазначити, що за словами всіх респондентів, які сповістили про ці проблеми, компанія не компенсує перенавантаження своїх працівників**»*. Таким чином, як випливає з дослідження, **тривалість робочого часу працівників ТОВ “Вінницька птахофабрика” може становити до 72 годин**, що є грубим порушенням ст. 50 Кодексу законів України про працю.

3) У дослідженні також зазначено, що *«незважаючи на те, що Вінницька птахофабрика пропонує конкурентну для регіону заробітну плату, як сповіщають люди, які працюють чи мають досвід роботи на птахофабриці, отримати повну заробітну плату майже неможливо. Така ситуація складається внаслідок існування системи штрафів у компанії. Внаслідок невиконання обсягу виробництва чи будь-якого іншого відхилення від виробничих нормативів із працівника знімають премії... Згідно з Положенням про преміювання на Вінницькій птахофабриці, **працедавець самотійно вирішує, чи виплачувати працівникам премії, тобто одноособово визначає підстави для виплати премій працівникам**»*.

Звертаю увагу, що відповідно до ст. 15 Закону України «Про оплату праці» форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, **премій**, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами **у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством**, генеральною, галузевими (міжгалузевими) і територіальними угодами.

Таким чином, **одноосібне** визначення керівництвом ТОВ “Вінницька птахофабрика” підстав для виплати працівниками премій є порушенням ст. 15 Закону України «Про оплату праці».

4) Також, згідно дослідження, *«трапляються випадки **недотримання норм і правил безпеки та охорони праці на Вінницькій птахофабриці**. Існує випадок, коли працівнику, який виконував роботу, в очі потрапила куряча кров, і через це у нього почалися проблеми зі здоров'ям. На звернення працівника керівництво ніяк не відреагувало, не провело розслідування. Ця ситуація показує, що працівники не забезпечені необхідними речами для безпечного виконання своїх обов'язків, і керівництво не переймається даним аспектом та не проводить заходів для створення належних умов праці. Також, як зазначали респонденти, **переважна більшість працівників холодного цеху хворіють через те, що керівництво Вінницької птахофабрики не забезпечує їх належним спецодягом**»*.

Така бездіяльність керівництва ТОВ “Вінницька птахофабрика” щодо створення належних умов праці на підприємстві **порушує** ст. 163 Кодексу законів України про працю, згідно якої **на роботах із шкідливими та небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або**

здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівникам видаються безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту.

5) На підприємстві також порушується трудове законодавство щодо праці жінок. Так, у дослідженні зазначено, що *«мешканка с. Михайлівка, яка працює на Вінницькій птахофабриці, сповістила, що для матерів, які мають двох дітей віком до 12 років, компанія надає 10-денну відпустку раз на рік»*.

Однак, статтею 182¹ Кодексу законів України про працю передбачено надання щорічної додаткової оплачуваної відпустки тривалістю 10 календарних днів жінкам, які працюють і мають двох або більше дітей віком до 15 років. Тож встановлення обмеження надання додаткової оплачуваної відпустки для жінок, які мають двох або більше дітей віком до 12 років, суперечить ст. 182¹ Кодексу законів України про працю та, відповідно, є незаконним.

Крім того, у дослідженні зазначено про те, що *«під час інтерв'ю респонденти неодноразово зазначали випадки залучення жінок до робочого процесу у нічні зміни»*. Водночас, відповідно до ст. 175 Кодексу законів України про працю залучення жінок до робіт у нічний час не допускається, за винятком тих галузей народного господарства, де це викликається особливою необхідністю і дозволяється як тимчасовий захід.

Таким чином, згідно дослідження Національного екологічного центру України, ТОВ «Вінницька птахофабрика» як роботодавцем систематично порушується законодавство про працю та трудові права громадян, а саме порушуються ст. 2¹, ст. 50, ст. 163, ст. 175 та ст. 182¹ Кодексу законів України про працю, а Положення про преміювання на ТОВ «Вінницька птахофабрика» суперечить ст. 15 Закону України «Про оплату праці».

2. До мене як народного депутата України, що офіційно закріплений депутатською фракцією Радикальної партії Олега Ляшка за Черкаською областю, систематично звертаються жителі Черкаської області, зі скаргами на численні грубі порушення законодавства про працю агрохолдингом ПАТ «Миронівський хлібопродукт» та його дочірніми підприємствами, які здійснюють свою діяльність в області.

Так, до мене та до моїх помічників-консультантів, які за моїм дорученням здійснюють зв'язок з виборцями в Черкаській області, з такими скаргами зверталися, зокрема, жителі м. Канів та Канівського району, де розташоване дочірнє підприємство МХП - ПрАТ «Миронівська птахофабрика», жителі с. Будище та Черкаського району, де розташоване інше дочірнє підприємство МХП - ДП «Перемога Нова», а також жителі Корсунь-Шевченківського району, де розташоване ще одне дочірнє підприємство МХП - ТОВ «НВФ «Урожай».

Звертаю увагу на особливо кричущий випадок зловживань роботодавцем своєю адміністративною владою та порушень трудових прав громадян з метою політичного тиску на працівників дочірніх підприємств МХП та членів їхніх сімей, що відбувся під час виборів у Ліплявську об'єднану територіальну громаду (далі – Ліплявська ОТГ) у жовтні 2017 р. Службові особи

ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та НВФ «Урожай» з метою примусити голосувати за певного кандидата на голову Ліплявської ОТГ здійснювали політичний тиск на жителів Ліплявської ОТГ, які працюють на цих підприємствах, і членів їхніх сімей та **погрожували їм, у разі «неправильного» голосування, звільненням з роботи за начебто порушення цими працівниками законодавства про працю.**

Важливо зазначити, що я особисто неодноразово відвідував Ліплявську ОТГ під час виборів у жовтні 2017 р. і ознайомився з ситуацією на місці та отримував усні скарги щодо здійснення такого тиску на жителів Ліплявської ОТГ з метою **примусу до виконання незаконних політичних вимог з боку їх роботодавців** - ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та НВФ «Урожай».

Також, жителі Ліплявської ОТГ інформували мого помічника-консультанта, який за моїм дорученням здійснює зв'язок з виборцями в м. Канів та Канівському районі, про здійснення зазначеного вище тиску з боку ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та НВФ «Урожай» і погрози їм та членам їхніх сімей **звільненням з роботи за начебто порушення законодавства про працю** у випадку голосування за «неправильного» кандидата на голову Ліплявської ОТГ.

У зв'язку з вчиненням виборчих злочинів, у т.ч. застосуванням підприємствами МХП адміністративного впливу та політичного тиску на жителів Ліплявської ОТГ, 19 жовтня 2017 р. як народний депутат України я звернувся до начальника Головного управління Національної поліції в Черкаській області Лютого В.В. з **депутатським зверненням** щодо невідкладного вжиття усіх належних заходів для забезпечення проведення прозорих та чесних виборів у Ліплявську ОТГ 29 жовтня 2017 р., зокрема щодо недопущення підкупу виборців, **незаконного тиску на виборців з боку ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та НВФ «Урожай».**

Надалі, у зв'язку з тим, що моє депутатське звернення залишилось без належного реагування з боку Головного управління Національної поліції в Черкаській області, я звернувся з **депутатським запитом до Міністра внутрішніх справ України Авакова А.Б. щодо бездіяльності поліції в Черкаській області** в частині належного реагування на порушення виборчого законодавства України та вчинення виборчих злочинів. Зазначений запит був оголошений на засіданні Верховної Ради України 17 листопада 2017 р.

Однак, попри моє депутатське звернення та мій депутатський запит, Національна поліція України так і не відреагувала належно на факти порушення виборчого законодавства та вчинення виборчих злочинів, у т.ч. здійснення політичного тиску з боку дочірніх підприємств МХП на своїх працівників в Ліплявській ОТГ та членів їхніх сімей.

Важливо зазначити, що головний власник агрохолдингу МХП Юрій Косюк відкрито хизується своєю близькістю до влади. Зокрема, 10 травня 2018 р. у своєму інтерв'ю в проєкті "Big Money" він заявив, що є **радником Президента України Порошенка П.О.** з економічних питань, а також наголосив, що **Прем'єр-міністр України Гройсман В. Б.** - його "**друг по життю**" вже більше 10 років.

Тож **саботаж правоохоронними органами** розслідування незаконного політичного тиску дочірніми підприємствами МХП на жителів Ліплявської ОТГ, які працюють на цих підприємствах, та погрози їм звільненням з роботи за начебто порушення законодавства про працю з метою примусити голосувати за певного кандидата на голову Ліплявської ОТГ **може бути пов'язаний зі статусом власника ПАТ "Миронівський хлібопродукт" – олігарха Юрія Косюка**, який є близьким до вищих посадових осіб держави.

Звертаю Вашу увагу, що про численні аналогічні порушення законодавства про працю та трудових прав громадян повідомляють в мережі Інтернет працівники МХП та його дочірніх підприємств й **в інших областях України**.

Таким чином, працівники МХП та його дочірніх підприємств в Україні повідомляють про **вікову дискримінацію при прийомі на роботу на підприємства МХП** (ст. 2¹ Кодексу законів України про працю), **грубі порушення нормальної тривалості робочого часу працівників** (порушення ст. 50 Кодексу законів України про працю), **існування системи одноосібного визначення керівництвом підприємств підстав для виплати працівниками премій** (порушення ст. 15 Закону України «Про оплату праці»), **нестворення належних умов праці на підприємствах МХП**, у т. ч. на роботах із шкідливими та небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах (порушення ст. 163 Кодексу законів України про працю), та **порушення трудового законодавства щодо праці жінок** (порушення статей 175 та 182¹ Кодексу законів України про працю).

Працівники МХП та його дочірніх підприємств також повідомляють про **факти здійснення політичного тиску на громадян, які працюють на цих підприємствах, та членів їхніх сімей**, у т. ч. погроз незаконним звільненням, з метою досягнення політичних цілей власника та керівників МХП. Звертаю увагу, що згідно ст. 5-1 Кодексу законів України про працю «держава гарантує працездатним громадянам ... **правовий захист від ... незаконного звільнення**».

Відповідно до ст. 259 Кодексу законів України про працю **державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю** юридичними особами незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання, фізичними особами - підприємцями, які використовують найману працю, здійснює **центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю**, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Згідно постанови Кабінету Міністрів України № 96 від 11 лютого 2015 р. «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці» **Державна служба України з питань праці (Держпраці)** є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики, і який реалізує державну політику у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань **нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю** тощо.

Важливо зазначити, що з огляду на впливовість в регіонах «аграрного барона» Юрія Косюка - власника ПАТ "Миронівський хлібопродукт", проведення перевірки порушень законодавства про працю на МХП та його дочірніх підприємствах, на моє переконання, має здійснювати **центральный апарат Державної служби України з питань праці**, а не її територіальні управління, з метою забезпечення повної, належної та незаангажованої перевірки наведених фактів, вжиття заходів для їх усунення та притягнення винних осіб до відповідальності згідно законодавства України.

Враховуючи вищевикладене та керуючись ст. 15 Закону України "Про статус народного депутата України", пропоную відповідно до Вашої компетенції взяти під особистий контроль розгляд питань, порушених у цьому депутатському запиті, та доручити Державній службі України з питань праці:

- надати офіційне роз'яснення щодо того, чи проводилась Державною службою України з питань праці або її територіальним управлінням перевірка наведених у дослідженні Національного екологічного центру України численних фактів грубих порушень законодавства про працю на ТОВ "Вінницька птахофабрика";

- провести перевірку **усіх зазначених вище порушень законодавства про працю ПАТ «Миронівський хлібопродукт» та його дочірніми підприємствами** в Україні, а також провести перевірку виробничих, службових, адміністративних приміщень та об'єктів виробництва зазначених підприємств та, у разі виявлення фактів порушення законодавства, здійснення нагляду та контролю за додержанням якого віднесено до повноважень Державної служби України з питань праці,

- зафіксувати їх;
- накласти штрафи за порушення законодавства про працю;
- вжити належних заходів для усунення порушень законодавства про працю і трудових прав громадян, притягнення винних осіб до відповідальності згідно законодавства України та недопущення таких порушень у подальшому;

- у разі наявності ознак вчинення кримінальних правопорушень у зв'язку з порушенням законодавства про працю, звернутися до правоохоронних органів з відповідною заявою про вчинення кримінального правопорушення.

Про розгляд мого депутатського запиту прошу поінформувати мене у встановлений законом термін.

З повагою

народний депутат України

Вовк В.І.
(посв. №207)